

pa. decif. 172. nu. 4. Guil. Bened. cap. Rainucius. verb. vxorem nomine, decif. 5. nu. 450. Et licet quidem, non solum in hæredibus vniuersalibus, sed etiam quibuscunque particularibus, sibi locum vendicat. Concludit, Intentionem Actoris, argumentis & præsumptionibus dictis, adeo validari, vt ulteriori probatione non sit onerandus, sed in reum reiicienda, l. circa. de probat. Ripa. cap. sepe. num. 2. de restit. spol. Et casu, quo non probauit, condemnandus ad futuram præstationem: Menoch. remed. 4. de adipif. poss. nu. 794.

An Elisa.

Reus Replicando quæstionem Dominij (quod hoc calu, quando videlicet Emphyteuta locationem diffitetur, iura permittunt. Oldend. in act. Emphyt. versic. affin. remed. nu. 4. Bartol. in leg. legata. de adim. leg. Corras. in miscell. lib. 3. cap. 2. num. 10. per l. liris. C. de agric. & cens.) petitionem elidit: Et rem esse liberam, & ad se iure dominij pertinere, conatur ostendere. Et primò quidem Actor proprio ligone vulneratur. Nam instrumentum pro se productum, dominium vile rei notorium facit, concessio namque Emphyteutis alicui facta, probat dominium vile pro ipso, contra concedentem, & alios quoscunque: Panorm. cap. cum olim. num. 8. de cons. Bened. dict. loco num. 450. Dominium autem directum, & titulum Rei ex documentis tribus productis probant.

In primo documento, Anno 1446. sigillo confirmato, & ab Appellatis in conclusionibus confessato, manifestè patet, Iacobum Molitorum, Rei nostri proauum, titulo Emptionis, controuersa Molendina omnino libera acquisiuisse: atque hinc Dominium nactum esse. Cum emptor † præsumatur emissit pro dominio, nisi expressè, ratione Emphyteutis emat. l. si in emptione. §. rei sua. ibi Bartol. de contrah. empt. Idem in leg. si rem aliquam nu. 11. de acquir. poss.

80 Quatuor autem substantialia † probanda sunt ab eo, qui ex titulo emptionis se dominum asserit: Spec. tit. de act. & petit. §. sequitur videre num. 24. De primò non dubitat: vt in instrumento: Et præsumitur facta eo tempore: Bartol. l. post dotem. num. 21. solut. matrim. Et præsupponit precij conventionem: quia nemo soluit indebitum, præsumptiuè. Dominium venditoris constat ex primis literis, & præsumptione temporis longissimi, excepta hac lite, qua Molitores quiete, absque solutione possederunt. Item facit in aliis obligationibus, ius pignori, Seruitutis, &c. quæ omnia plenam important & liberam proprietatè. Concludit, Actionem elisam, vt Referens. Pronunciandum, vt ipse: Salua conditione indebiti, per priorem sententiam reseruata. Compensatis expensis: In quas tamen, nisi obstarent duæ sententiæ, pro Actoribus latæ, ipsos propter prætentum ius non probatum, & malam fidem, multis nominibus præsumptam, condemnare mallet.

D. N. Quod actum est secundum consuetudinem Ristenspands, non satis intelligit, an ma-

gis ad petitoriù, quàm possessoriù spectet. Quia tamen ab aliquot annis decursi census, ex obligatione ab initio exhibita petuntur, putat vtramque actionem commodè dari posse, vt per Referentes. Et sic magis petitorium institutum: Tamque super obligatione censuaria. Quarentigia, vel Camerali pro executione eiusdem, vt in simili Benedict. Beng. de censib. art. 70. n. 103. Probationes autem sic omnino se habent, vt per Referentes latè deductum: Quia in actis nusquam videt, sufficienter aliquid probatum, siue quoad titulum & dominium, siue quoad possessionem & solutiones censuum, siue etiam prætentam præscriptionem. Excepto maiori hospitali, & quod per errorem, ignorantiam, atque extorsionem quodammodo factum dicitur. Imò posito, non tamè concessio, ius aliquod Actoribus ex d. titulo competere, re tamen plus petitum apparet ex instrumento emptionis, de Anno 1446. à Reo producto, cuius virtute antiquior obligatio, super qua Actor se fundat, pro certa illa quota, fuit sublata, cum de contratio non doceatur. Vnde leuis oritur præsumptio: Licet probatio Reo deficiat, quoniam autem causa siue titulus generaliter ignoratur, quod ius Actorum, nec alia eius loci probationes appareant, pro ipsa firma satis præsumptio militat, nedum probatio sufficiens & legitima. In primis verò allegata cessio doceri debuisset, de authore & causa liquere, adeoque prior res etiam sententiæ confirmari potuissent: Cum talis censualis contractus tam in habente vilem, quam directam actionem, effectum suum sortitur. Idem Benig. art. 73 n. 106. Sibi itaque Actores, suæque negligentia impudent, quod in tribus instantiis nihil præstiterint. Concludit ex rationibus & argumentis ante se deductis, per Referentes: Compensatis expensis. Mallet in sententia ponere expressam reseruationem des grossen Hospitals.

Consenserunt & alij Domini.

VOTVM VI.

In causa Marggrafen zu D.
Contra

Comites zu St. & Consortes.

SVMARIA.

- 1 Pignori incumbere melius est, quam in personam agere.
- 2 Dispositio realis plenius prouidet, quam personalis.
- 3 Actiones reales sunt firmiores personalibus.
- 4 Actio personalis cum reali in vno libello proponi & cumulari possunt.
- 5 Reditus annuus, tam in pecunia, quam in re, emi & vendi possunt. (mi fas sit.)
- 6 Forma contractus ita seruanda, vt ei nec addi, nec detrahi possit.
- 7 Verba contractus sunt forma contractus.
- 8 Contractus ex conuentione legem accipiunt.
- 9 Hypothecaria cessat, quando offertur debitum. Oblatione enim & solutione debiti, res Emphyteutica retineri potest.

- 10 In contractibus in dubio electio alternatiua dispositio-
nis est debitoris
11 Obligatio ad Interesse succedit propter moram.
12 In obligationibus facti, regulariter succedit obligatio
ad Interesse.
13 In alternatiuis sufficit alteram partem existere.
14 Verba ita sunt intelligenda, vt actus conueniant, &
seruiant materia, de qua agitur.
15 Verba obligationi inserta. Vid. reditus, vel soluantur,
non factio, possessione vel occupatione hypotheca cre-
ditoribus consulantur, quomodo intelligenda.

Procuratorum constitutiones vndique sunt
sufficientes. Estque satisfactum per D. Nam-
minger præambula, 8. Nouembri Anno 77.
publicata. Quia 18. Augusti Anno septuage-
simono, produxit loco tutorij documentum
Decreti Camere super confirmatione eorum tu-
torum, cum originali collatum, & subfignatum,
sive subscriptum per Lectorem.

Iurisdictio est fundata, ratione continentia
causæ non diuidenda, propter plures cor eos de-
bendi, tam Comites, quam eorum subditos in
Stollberg vnd Wernigerod. vt patet ex narratis sup-
plicationis, citationi insertis, quod nullus parti-
um inficiatur.

Remedia plura ex eiusmodi obligatione, qua
se fundant Actores nostri, competere possunt.
Dum enim agunt & pactis in continenti contra-
ctui appositis, & vrgent ad earum obseruantiam
haud malè dici potest, præscriptis verbis esse ac-
tum: Rebus enim certa lege traditis, si huic non
pareatur, hæc actio datur, *l. si vir vxori. de prescript.
verb. l. legem. C. de donat. Dd. in leg. iuris gentium. §. quin-
imò. de pact.* Sed & actio informata ex contractu in-
tentari potest: & sic nostro casu ex empto, actum
videtur *leg. si sterilis. §. si tibi fundum vendidero. de action.
empt. l. qui fundum. de contrah. empt. leg. fundi partem l.
Labeo eod. tit.* Si tamen petitionem libelli, eiusque
concludendi medium & causam perpendo, po-
tius Actorem se virtute quasi Seruiana, siue hy-
pothecaria Actionis armasse conicio. Princi-
paliter enim petit, se in res hypothecas immit-
ti, donec sibi de summa Capitali 40000. flore-
norum, cum pensionibus, damnis & interesse,
vigore obligationum satisfiat. Siquidem is, est effe-
ctus hypothecaria, vt res hypothecata, obligata
creditori relaxetur, loco pignoris tenenda &
possidenda. *leg. si cum venditor. in princ. de euct. leg. si
fundus. §. in venditione. & §. creditor. & leg. pignoris.
ff. de pignor. leg. pignoris. eod. tit.* Estque hæc via acto-
ri vtior & commodior, *dict. l. si fundus. §. in vendi-
tione. in fin. de pignor.* Quia melius est, ¶ pignori in-
cumbere, quam in personam agere, *leg. itaq. §. si. de
furt. §. furti. Inst. de oblig. qua ex delict. nasci.* Et plenius
2 prouidet ¶ dispositio realis, quam personalis. *leg.
si necessarias. §. de vendendo. de pignor. act. Dec. in leg. plus
3 cautionis. de reg. iur. numero. 2.* Suntque ¶ actiones
Reales firmiores personalibus. *Dec. late in rubr.
ff. si. cert. pet. nu. quarto, post alios, quos ibid. allegat.*

Quod verò personalis cum Reali in vno libel-

lo proponi & cumulati possit, sentit & probat
Dyn. in c. nullus pluribus. de reg. iur. in 6. Sequitur Ioann-
Ferrar. in form. act. hypoth. in glossa verbi, memoratis cau-
sis. num. 7. & Pet. Iacob. in libello hypothecaria num. 13.
Sed nostro casu personalem implicatam esse rea-
li, intelligitur ex petitionis verbis, ibi. In die Herr
schafft Stollberg vnd Wernigerod / re. zu immitte-
ren vnd einzusetzen / dieselben auch so lang subesitzen
vnd inzuhalten / bis J. S. G. des Hauptguts / Zins /
Kosten vnd Schaden befriedet vnd bezahlt werden.
Quæ verba videntur æquipollere his, quibus ex
sententia interpretum, cumulatio dictarum ac-
tionum infertur.

Hanc Actionem probatam affirmatim ex eo,
quod requisita Principalia & necessaria in actis
deducta & probata conspiciantur. vt puta, q̄ res,
ad quam agitur, est obligata partium conuentio-
ne, *l. contrahitur l. res hypotheca, de pignor. l. 23. Cod. qua
res pignor. oblig. poss.* De qua conuentione nostro ca-
su ex obligationibus productis non solum con-
stat, ad effectum constituta hypotheca, sed etiã
quoad prosecutionem, immisionem, & inuasio-
nem eiusdẽ, proliã pacta contractus in hoc dilu-
cida & clara sunt, nec egēt vltiore deductione.

Deinde quod conuentus hac actione, possi-
deat obligatam, *l. pignoris persecutio, leg. & qua non dũ.
§. quod dicitur. de pignorib. l. si cum venditor de euct. §.
item Seruiana, vbi Institutus. de act.* Quin verò hic
ipse Reus, Comes Albrecht Georg, & correi debẽ-
di possideant res tam specialiter, quã generaliter
hypothecatas, respectiue tamen, diuersis iuribus
& modis, notorium est tam ex actis & confessio-
ne partium, quam ipsius facti euidencia. Quod nec
alicubi negatur.

Est etiam ex tacita Comitum conuenti confes-
sione illud satis liquidum, quod videlicet instituta
Actio remora & dilatione soluendi eius, quod
debetur, causam habeat. Quo casu rectè agitur
hypothecaria *leg. debitores. C. de pignor.* Determina-
ta enim est dies solutionis, vt ostendunt duæ ob-
ligationes: quæ contractus forma & obseruan-
tia, cum violata sit, fundata videtur actio institu-
ta, ob non factam debiti solutionem. *d. l. creditores.
C. de pignor. l. soluitur. §. 1. quib. mod. pignor. vel hyp. sol.*
Et valet contractus emptionis reddituum, *l. inuermus.
la. 2. de SS. Eccles.* Nam reditus annu⁹ ¶ tam in pecu-
nia, quam re, emi & vendi potest. *d. iam leg. & Bald.
confi. 154. n. 1. vol. 2. & confi. 292. per tot. vol. 5.* Sic etiã
valet pactũ de immisione in bona hypothecata,
& occupatione siue inuasionem eorundẽ: *late Ne-
guz. de pignor. 4. part. princip. n. 8. & seqq.* An verò ele-
ctio sit penes creditorem vel debitorem, traden-
do pignus, vel soluendo debitum, statim in pun-
cto elisionis habebimus.

Hæc sunt præcipua capita, quæ agenti hac via
attendenda & proponenda veniunt. Cumque ea
sint plena & perspicua, nec à Reis negata, non
egent lata deductione.

Quibus accedunt expressa pacta obligationib⁹
inserta, dilucidis verbis Also vnd der Gestalt / ob
Each were das / Rei, mit Bezahlung der Zins / einigs
oder

oder mehr Jahr säumig würden / oder sonst einiger Mängel dem halben Actori zustünde / in was Weg sich das begeh / darumb sie jhres Zins vñ Hauptguts nicht habig seyn möchten / promittunt Rei & fideiussores, sich in Leistung zustellen / vñ davon mit zukommen / es seyen dann alle Zins / Kosten vñ Schäden gänglich vñ gar Actori vergnügt / effluxo vero mēse nach der Leystnung / & non facta solutione, permittum sit Actori, reos Gerichtlich zubezlagen zu rechtfertigen / bona hypothecata inuadere, occupare, arrestare, cum vel sine Iudice, biß sie gänglich vergnügt vñ bezalt seyndt. Hæc, inquam, pacta & conuentionis leges præscriptæ, sicut sunt claræ & perspicuæ, ad fundandam Actoris intentionem: Ita nec opus esse puto de virtute & vi patetorum, quatenus seruari conueniat, & par sit, frustra multis, & cum tædio disputare, & nauream mouere. Inde puto, Actionem probatam.

Elisionis vires ex ipsis obligationis instrumentis ab Actoribus productis, desumptæ sunt. Inde primum locum sibi vindicat causa Emptionis & venditionis annui redditus in pecunia, cum pacto de retrouendendo, ipsis venditoribus, & nõ emptoribus, reseruat: Id quod certum & substantialem formam contractui nostro constituit: & est tanquam principalis obex defensionis Reorum: quæ forma † contractus ita seruari oportet, vt ei nec addi, nec demi fas sit, *leg. ad probationem. la. i. ibi, quem tenor scripturæ designat. C. de probat. Bartol. in l. huiusmodi. l. si ita quis stipulatur. de verb. obligat. l. sancimus. ibi placiti tenor. C. de fideiuss. l. ex verbis. ibi: verborum conceptio, non fideicommissum relictum ostendit. C. de donat. inter vir. & vxor.* Quia verba † contractus, sunt forma contractus, dicit Bald. in l. fin. vers. ex hoc elicitur. C. de suis & legit. Et contractus † ex conuentione legem accipiunt *l. i. §. si conueniat. de pos.*

Deinde licet in nostra obligatione nonnulla pacta inueniantur, per ea tamen non intelligitur conuentum esse, vt non soluto reditu termino præscripto, sicque commissa mora, statim & directe, atq; annullato & cassato cõtractu, ac si venditio nunquam facta esset, vel restituendum precium emptionis, vel immisso in hypothecam: Licet plenaria solutio redditus & omnis interesse faciendâ sit. Id enim solummodo pactum videtur, vt redditus annuus, præscripto modo soluatur, vel solutione pensionis & celsus dilata, & re hypothecata periclitante creditori possessione eiusdem, siue immissione in rem obligatam, consulatur. Si quidem contractus & obligationis verba habent: vt spreto obitagio, post mensem, emptor siue Actor gut fug vñ Macht haben soll / vmb die verfallene vñ aufstehende Schulden / auch Kosten vñ Schäden / Venditores & fideiussores deshalbẽ mit Rechte fürzunemen / zubezlagen / jhre Güter anzugreifen / zu arrestieren / zu pfenden / die zuverkauffen / oder jhner selbstẽ zubehalten / etiam sine Iudice, renunciantes omnibus iuris beneficiis, immer so lang / biß d. Emptor vmb Hauptgut / aufstehende vñ verfallene Zins / oder andere Mängel / sampt allen Kosten vñ Schã

den / gänglich vergnügt vñ bezalt sey. Saluo iure retrouendendi, quandocunq; venditoribus placuerit. In his cõuentionis verbis expresse dispositum non reperio, vt commissa mora soluendi, restitutio precii sit faciendâ, vel aliam pœnam possessionis vel hypothecæ stipulatam esse, cuius intuitu mora purgari nunquam possit.

Et, sicut in casu, quando cõuentum est, si intra certum tempus debitor non soluat, creditor possit vendere pignus, &c. debitor etiam elapso termino, offerendo solutionem, audiri debet, *Specul. de lit. contest. §. 1. vers. pater. num. 14. ibi: item si tibi rem. & Cardinal. Clem. 1. §. nos itaque pen. quest. de iure iur. Dec. in leg. fructus. de Reg. iur. Bald. in l. 3. de pign. act. gl. in leg. 1. C. de pact. pig.* Ita etiam hypothecaria † cessat, quando offertur debitum. Oblatione enim & solutione debiti, res Emphyteutica reineri potest, *l. Paulus. in fin. quib. mod. pign. vel hyp. solu. leg. mulier. qui pot. in pignor. hab. l. si fundus. §. in vindicatione. de pignor. Ferrar. in form. lib. action. hypoth. in glossa verb. Satisfacere numero primo, per iam allegata iura. Sequitur Oldend. in class. ead. actione, in forma positionum Actoris. vers. 7. facit text. in leg. 2. quib. mod. pign. vel hyp. solu.* Et notandum dicit Petr. Iacob. in form. libel. hypothec. numero septimo. Quod actor agens hypothecaria, repellitur, si offeratur ei debitum, per dict. leg. Paulus, & qui pignoris. iure. C. quib. mod. pig. vel hypoth. solu. Rosfr. de libellis. Actione Seruiana dicit, si possessor, quicumq; sit, vult offerre & soluere debitum tibi, repellit te creditorem agentem, & sic confirmat sibi possessionem illius rei, per dict. leg. Paulus. Et sufficit hoc casu oblatio sine designatione: quia facta ante litis contestationem, & sic reintegra, Bartol. dict. leg. si Insulam. numero duodecimo, Zaf. in l. si quis arbitratur. num. 14. Et facta est cum Interesse & damnis, quod nõ negatur.

Potro cum actor noster in sua petitione libelli videatur in effectu alternatiue petere, vt vel precium restituatur, vel traditio pignoris fiat, nõ potest inde sequi, vt ad electionem Actoris alterutrum fieri necesse sit: Cum nõ hæc principaliter & proxime sint in obligatione, sed ordine successiuo, vt vel redditus soluatur, vel traditio hypothecæ fiat, donec Actor de toto debito securus fiat, sibi que fortis nomine cautum sit. Quo casu Electio regulariter non est penes creditorem, sed debitorem, *l. plerunque. §. fin. de iure dot. l. si in emptione. §. pen. de contrahend. empt. Institut. in §. huic autem. tit. de action. cap. in alternatiuis. de reg. iur. ibi plene Dyn. & Felin. in capit. inter ceteras. numero quarto, & decimo sexto, de rescriptis.* Et licet hæc regula sit semiprocardica, vt inquit Ias. in dict. §. huic autem. numero sexto. Et in primis limitetur in casu, quo alternatiua esset adiecta in fauorem creditoris, vt per Bartol. & Dd. in leg. quamuis. de pignor. action. & Castrens. in leg. quarta, §. si ex conuentione. de re iud. vt li conuentum esse, vel soluere ad pascha, vel dare pignus: ibi creditor eligit, alterutrum petendo, vt communiter per Dd. in allegatus locis. Attamen hic versamur in diuersis terminis: quia talem formam cõtractus obligationes nostræ nõ ostendunt: Imo iam est constituta hypo-

thea siue pignus. Et posito, alicui videatur simile quoddam conuentum inter partes, tamen cōmuniō sententia est interpretum. Quod in contrariis 10 tibus † in dubio Electio alternatiuæ dispositionis, est debitoris, præsertim quando tale pactum in fauorem creditoris expresse non extat. Hic enim vtrumque quidem est in obligatione, vt videlicet debitus reditus soluat, vel, si minus fiat, hypotheca occupetur: Sed alterum tantum est in solutione siue præstatione, vt dicunt *Dd. text. est in leg. secunda, §. 1. ibi. aut in pendenti est. donec alius soluat. de verb. obligat. Anton. Fuma. in tract. de eo quod interest. num. 62.*

Hic succedit, quod origo & causa proxima institutæ actionis est, ipsa mora cōmissa, in non soluēdo reditu. Sed notorium est, quod propter moram † succedit obligatio ad interesse, vt plene per 11 *Dd. in l. cum te mihi. leg. vinum. si cert. pet. l. stipulationes non diuiduntur. §. Celsus. de verb. obligat. Grammat. decis. 103. num. 140.* Item in obligationibus facti, tacite venit obligatio ad interesse, *d. l. stipulationes non diuiduntur. ibi Dd. & Zas. num. trigesimo secundo.* Quo casu siue factum, siue interesse petatur, Reus semper potest alterum eligere, *Bart. iam d. leg. & Zas. n. quadragesimo quarto, vlt. ad sententiam inclusiue. facit l. miles. §. decem. de re iud. Sed solutio est facti. l. con. l. §. fin. de curat. furios.* Estque obligatio ad interesse (quæ hic tacite venit) proxima obligationi facti, vt illi inesse videatur, *l. si pœna. de verb. obligat. Guid.*

12 *Pap. decisio. 171. numero tertio.* Hinc infertur, † quod in obligationibus facti regulariter succedit obligatio ad interesse, nec agi potest præcise ad factum, quod est nostro casu, ad solutionem vel restitutionem summæ capitalis, siue pretii. *Bartol. & alii in dict. leg. stipulationes. in octaua quest. de verb. obligat. Neguz. de pignor. secunda part. princip. memb. 1. numero octauo.* Confirmat id ipsum communis conclusio *Dd. fundata ex textu in leg. si seruum stipulatus. §. sequitur. de verb. obligat. vbi habetur, Eum, qui moram fecerit in soluendo id, quod promiserat, posse eandem eam moram, postea offerendo: hanc enim esse questionem de bono & æquo, facit text. in dict. l. si insulam. & l. si seruum. §. sequitur. eod. tit. late ibidem *Alex. an. de Imol. num. decimo quarto, & seqq. præsertim cum casus noster referri non possit inter certos numeratos casus à Dd. in quibus moræ purgatio non admittitur, vt per *Alexand. iam dicto loco & Zas. in dict. l. si insulam. numero trigesimo quinto, & seqq. Sed sit vnus de casibus permissis, vt per *Salic. tractat. de mora. 2. quest. princip. numero vigesimo septimo & 28.****

Et fit in præsentia duplex consideratio moræ, vna, respectu debiti principalis, pensionis videlicet, siue reditus non soluti in termino. Altera vero, intuitu restitutionis pretii, ac si ob moram facta esset resolutio contractus, iuxta *leg. Commissaria. C. de pact. inter empt. & vend. & l. Traiectitia. de act. & obligat.* Sed effectus primæ considerationis cessat, propter oblationem solutionis debiti, cum interesse, quod dicitur pœna respectu soluentis, *Guid. Pap. decis. centesima septuagesima prima, num. tertio, &*

Zas. in l. dies cautioni. §. in eum. numero quinto, de damn. infect. Altera vero cōsideratio hic locum non habet, quia ea pœna stipulata non est: Ideo non licet mutare formam contractus, quæ venditori tantum permittit retroemptionem, ne per obliquam ea, quæ inducta sunt, operentur contrarium effectum. *l. legat. a inutiliter. de legat. 3.* Vel forte constitutio Carolina tali modo de Anno quadragesimo octauo, eludatur. Quin imo hoc loco, causa plus petitum esse dici posset, per tradita in §. huic autem. *Instit. de act.* Fundatur hoc ex verbis obligationis perspicuis, ibi: Wann sie/effluxo mense, die auffstehende Gülten/ auch Kosten vnd Schäden doch nicht bemügg gemacht/ sollen sie/ Creditores macht haben/ Debitores deshalben (notetur verbum deshalben) mit Bericht sin zuzunehmen/ vnd hypothecken zu occupieren/ etc. Et habet dispositio oblitæ conditione: ibi: Also vñ der Gestalt/ wann sie syer Zins vñ Hauptguts nicht hâbig oder sicher seyn möchten/ etc. notetur vocabulum oder/ quia in alternatiuis † sufficit, alteram partem existeret. *leg. si heredi. de condit. & demonstr. prout hic existunt sufficientia pignora, de quo nemo conqueritur etiam quoad sortem. Haud igitur recte, ratione pretii, oblitæ exigi potuit. Quia dictio, Hauptsummen/ non caret effectu, licet propter moram statim & præposere repeti nõ possit: quia retinet effectum successiuum, vt dictum est, & habet ius hypothecæ, in omnem euentum, donec plene satisfiat contractui: nec enim patitur natura contractus aliam interpretationem: Sed verba † ita sunt intelligenda, vt actus 14 conueniant, & seruiant materiæ, de qua agitur, ne sibi contrariari videantur: *luribus vulg.**

Si itaque pretii restitutio nondum peti potest, nec alterum, quod eius nomine petitur, immisio scilicet in hypothecam, locum habebit: Nam id successiue inest obligationi, vt videlicet reditus soluat † quo non facto, possessione vel occupatione hypothecæ creditoribus consulatur. Quod tamen semper ita intelligitur, vel existente mora, suspitione fuge, vel pignoris periculo, *Neguz. de pignor. in 4. parte princip. numero decimo quinto.* Sed hic moræ effectus cessat, propter solutionem pœnæ, scilicet eius, quod interest: Et fuga non est suspecta, nec hypotheca periclitatur, de quo nec Actores conqueruntur. Cum itaque per solutionem eius, quod nunc debetur, creditori satis caueatur, res plena periculi foret, si immitendo in possessionem beyder Herrschafft/ Stolberg vñnd Wernigerod partes, multis rixis & damnis implicaretur: Imo contra iura & dolose impetraretur, quod statim facta solutione, restituendum esset, *leg. in venditione. in fin. de reg. iur.*

Tandem non obstat, quod forte quis dicat, eam moram sæpius contingere posse, vñd man hab mit lieb selten die Gülten zuwegen bringen können: quia is euentus satis prouisus est in obligatione: Atque id semel placuit contrahētibus, qui aliam & aperiorem legem non dixerunt. Inde concludo, Actionem elisam, & in effectu pronūciandum: Actoribus nõ licuisse exigere summam capitalem, siue

sue pretium, & pro hoc immissionem petere, sed reos Comites, & correos debendi, per text. in leg. 3. versic. fin. de duobus reis, & late Ronchegall. in tractat. de duobus reis constituendis, ad dict. l. 3. versic. fin. numero 14. & segg. saluis obligationibus in omnibus punctis, absoluedos: ita tamen, vt satisfiat nunc & in posterum Actoribus de re ditibus in interesse & damnis: Cum refusione expensarum: Iniquum esset, crebris litibus & mora soluendi vexari, tamen onus expensarum simul ferre.

Saluis votis aliorum.

D.N. Actum ex Empto: Quoad pensiones residuas, eam probatam: Quoad sortem, etiam posset videri probatam: per clautulam obligationis, vt nisi soluat, immissio petatur, donec summa capitalis soluta sit. Sed putat hoc pactum vsuram sapere, vt per verba der Pollicey Ordnung / de Anno. 48. & Gail. obseru. 7. num. 12. lib. 2. Et hoc siue tale pactum, tacite & inuolute id operaretur, si validum esset, Imò hoc ipsum pactum fortius & acrius vrget & compellit venditorem ad reuentionem sortis, quam si eandem vendicaret, expresse promississet eandem reddere: text. & Dd. in l. is cui. §. missi. & §. qui legatorum, vt in poss. lon. legat. seruand. cau. esse lic. Ideo hoc pactum nullarum viriū est, & per consequens, quoad hunc punctum, scilicet sortis seu capitalis, Reos absoluedos puto. Quoad punctum residuorum casuum, & interesse, &c. eam elisam putaret, si Reus realiter obtulisset, vel in euentum ob signatam deposuisset pecuniam. Sed quia id non factum, saltem ex officio præfigendum ei terminum putat, intra quem oblationi suæ verbali realiter satisfaciat, cum comminatione, si id minus fiat, vt ad instantiam aduersarii fiat, quod iuris est.

D.N. Concludit cum Referente, ita tamen, vt in sententia exprimat, vt iam & in posterum congruo tempore & loco, iuxta obligationem, soluat pensio annua, Reum plane in omnes expensas & damna condemnando: Et sic non opus erit illa præambula, de qua Dn. Referēs: Quia sententia eo modo concepta, hoc ipsum dictabit.

D.N. & N. Concludunt cum Referente. Quoad formam sententiæ, puto, propter confessionē debiti, ratione redituum, absolutorium esse iudicium sicque potius exprimentam absolutionem, quam cōdemnationem, propter oblationem solutionis eius quod debet, cum omnibus damnis & interresse. Posset tamen condemnatoria respectiue subnecti, propter expensas, damna & interesse, & vt Rei in posterum maturius soluant. Et per Executoriales commodius subueniri possit.

Forma Sententiæ,

Est allem fürbringen nach zu Recht erkannt / das Beflagte von angefeelter Klag / doch den beyden Schuldverschreibungen sonst in all ander Wege dar durch nichts benommen / zu absolueren vñnd zu erledigen. Aber den Herrn Klägern die von dem Jahr 74. bisz dahero verfallene / vñnd noch vñntrichte / auch alle künfftige Jahrs Gülden der 2000. fl. bisz auff wi-

der Ablösung der 40000. Gülden Rauffsummen / jährlich / wie sich / Krafft gedachter Gültverschreibungen gebürt / vñnuerziglich zuerlegen vñ aufzurichten schuldig seyn / Als wir sie hiemit respectiue absolueren / erledigen: Vñnd verdammen sie beflagten in die Gerichts kosten deshalben auffgelauffen / zusampt die erlittene Schäden / vñnd alles Interesse, ihnen Klägern nach rechtlicher Mäßigung zu bezahlen völlig ertheilend.

Aliter, at que hoc modo promouciatum.

In Sachen, etc. Ist allem fürbringen nach zu Recht erkannt / das gedachten Beflagten / ermelten Klägern die vñnd dem Jahr 74. bisz dahero verfallene Zins / beyder in Actis fürbrachten Hauptverschreibungen zuerfatten / dergleichen auch hinsüro / bisz zu gänzlicher Widerlösung zuerzinsen / darzu alle Kosten / Schäden vñ Interesse, auff rechtliche Mäßigung zuertragen vñnd zu bezahlen schuldig / als wir sie auch zu diesem allem hiemit condemnieren vñnd verdammen / vñnd solches in contumaciam.

VOTVM VII.

In causa N. Contra T. X.

S Y M M A R I A.

- 1 Intentio Actricis directa est ad hoc, vt libellus valeat.
- 2 Actio ea competit non solum cum tota hereditate, sed & cum pars siue portio eius peritur.
- 3 Renunciati nullus vltorius datur regressus ad ea, quibus renunciauit.
- 4 Renunciatio dicitur in pactum abiisse, ideoque ab eo non recedendum.
- 5 Pactum de repudianda successione viuētis vt valeat, qua requiruntur.
- 6 Pacto quis praeuire potest, ne sibi aliquis succedat.
- 7 Renunciatio omnium rerum, etiam futurorum, valet.
- 8 Volenti non fit iniuria.
- 9 Renuncians se obligare censetur ad non petendum.
- 10 Promissiones iurata licet in heredem, quo ad perituram obligationem non transeant, ad reatum tamē, quo ad obseruantiam, sicut & alij contractus, obligant heredem.
- 11 Insurandum accedens pactum, magis corroborat, & adstringit, & in heredem deriuat.
- 12 Heres iurantis fidem & contractum ei, cui iuratum est, seruare tenetur.
- 13 Decedente aliquo sine ascendētibz & descendētibz, ad eius hereditatem vocantur fratres & sorores.
- 14 Pactum reseruatū non interpretandum, vt ius commune ledatur, & cum damno alterius, alius indebitē lucrum accipiat.
- 15 Disparitas inter sorores renunciantes non presumitur, ideoque interpretatio ex alterutris renunciatione sumitur.
- 16 Consuetudinem allegans conuenit eam probare.
- 17 Conditionem semel existere sufficit, licet non in ignorantem, imo ratione suit aris etiam daret.
- 18 Exclusio omnis debet intelligi perpetua.